

E.P. Berger

PR No. 29-87

**BEDRIJFSUITKOMSTEN IN DE NEDERLANDSE
PARTICULIERE BOSBOUW OVER 1987**

April 1989

**Landbouw-Economisch Instituut
Afdeling Structuuronderzoek**

REFERAAT

BEDRIJFSUITKOMSTEN IN DE NEDERLANDSE PARTICULIERE BOSBOUW OVER 1987

Berger, E.P.

Den Haag, Landbouw-Economisch Instituut, 1989

Periodieke rapportage 29-87

ISSN 0921-4275

42 p., 27 tab., 5 fig.

Overzicht van kosten, opbrengsten en bedrijfsresultaten van het particuliere bosbezit, op basis van een representatief informatienet van 91 bedrijven en een vergelijking van de jaarlijkse resultaten sinds 1975.

Het gemiddelde bedrijfstekort bedroeg in 1987 f 21,- per ha opgaand bos of ca. f 5.800,- per bedrijf.

In 1987 behaalde ongeveer de helft van de bedrijven met iets meer dan de helft van de totale oppervlakte bos een positief bedrijfsresultaat.

Verder wordt ingegaan op de kosten van uitgevoerde werkzaamheden, houtoogst en houtprijzen.

Bosbouw/Particuliere bosbezittingen/Bedrijfsuitkomsten/Houtoogst/Houtprijzen/Bosonderhoud/Bosverjonging

Overname van de inhoud toegestaan, mits met duidelijke bronvermelding.

Inhoud

	Blz.
WOORD VOORAF	5
1. DOEL EN OPZET	7
1.1 Doel	7
1.2 Steekproef	7
1.3 Gevolgde werkwijze	9
2. SAMENVATTEND OVERZICHT VAN ONTWIKKELINGEN IN BE- DRIJFSUITKOMSTEN	12
2.1 Bedrijfsresultaat	12
2.2 Exploitatiekosten	14
2.3 Bedrijfsopbrengsten	16
2.4 Geaggregeerde resultaten particuliere bosbouw	18
2.5 Kosten en opbrengsten per bewerkte hectare	19
3. TOELICHTING OP IN DE TABELLEN GEBRUIKTE BEGRIPPEN	20
3.1 Algemeen	20
3.2 Toelichting exploitatierekening naar kosten- soorten	20
3.2.1 Kosten	20
3.2.2 Opbrengsten	23
3.3 Toelichting exploitatierekening naar kosten- plaatsen	24
4. TABELLEN	27
4.1 Bedrijfsresultaten	27
4.1 Bedrijfsresultaten van het Nederlandse particuliere bosbezit groter dan 50 ha in gulden per ha, 1979 t/m 1987	27
4.2 Bedrijfsresultaten van particulier bosbe- zit in gulden per ha per grootteklasse en per regio over 1987	29
4.3 Bosexploitatie in gulden per ha naar kostenplaatsen, 1987 in vergelijking met het gemiddelde over 1984 t/m 1986	31
4.4 Bedrijfsresultaat per f 100,- kosten en percentage winstgevende bedrijven met hun aandeel in de totale oppervlakte	32
4.5 Gemiddelde bedrijfsresultaten in gulden per ha naar grootteklasse en regio over 1975 t/m 1987	32
4.2 Opbrengsten	33
4.6 Percentage bedrijven naar ontvangen sub- sidies en bijdragen, 1984-1987	33
4.7 Percentage bedrijven naar houtopbrengst in gulden per ha 1984-1987	33

INHOUD (vervolg)

	Blz.
4.8 Opbrengsten in guldens per m ³ voor hout in de particuliere bosbouw per grootteklasse en regio, 1987	34
4.9 Gemiddeld per m ³ in de particuliere bosbouw ontvangen prijzen voor op stam verkocht hout per grootteklasse en regio, 1977 t/m 1987	34
4.10 Gemiddelde houtoogst in kubieke meters per ha per grootteklasse en regio, 1977 t/m 1987	35
4.11 Percentage bedrijven naar houtoogst in kubieke meters per ha, 1984 t/m 1987	35
4.12 Ontwikkeling houtoogst uit dunning en eindkap (exclusief niet gemeten brand/geriefhout), 1978 t/m 1987	35
4.3 Kosten/opbrengsten per bewerkte oppervlakte	36
4.13 Directe kosten en subsidies in guldens per bewerkte hectare naar kostenplaatsen, 1987 in vergelijking met het gemiddelde over 1984 t/m 1986	36
4.14 Percentage bedrijven naar inplantkosten in guldens per ha, 1984 t/m 1987	36
4.15 Percentage bedrijven verdeeld naar bosverzorgingskosten in guldens per ha, 1987	36
4.16 Houtexploitatie van verkocht dunningshout per bewerkte oppervlakte, 1985 t/m 1987	37
4.17 Houtexploitatie van verkocht hout uit eindkap per bewerkte oppervlakte, 1985 t/m 1987	37
4.4 Geaggregeerde resultaten	38
4.18 Geaggregeerde bedrijfsresultaten in guldens van het totale particuliere bosbezit groter dan 50 ha (43000 ha), 1976-1987	38
Bijlage De Nederlandse particuliere bosbouw in cijfers op basis van het boekhoudinformatienet, 1987	40

Woord vooraf

Dit rapport over de bedrijfsuitkomsten in de Nederlandse particuliere bosbouw is het dertiende van een aaneengesloten reeks. Hierin zijn de cijfers opgenomen van 91 Nederlandse particuliere bosbedrijven groter dan 50 ha, die gezamenlijk een representatief informatienet vormen.

In deze publikatie wordt een overzicht gegeven van kosten, opbrengsten en bedrijfsresultaat in 1987, tegen de achtergrond van de ontwikkeling in de voorgaande jaren. Ten opzichte van de voorgaande publikatie over 1986 is de verslaggeving in dit rapport beperkt gehouden tot een kort commentaar op de belangrijkste cijfers. Mede daardoor kon de verschijningsdatum aanzienlijk worden vervroegd. In een later te verschijnen afzonderlijke publikatie zal dieper op de achtergronden van de ontwikkeling van de bedrijfsuitkomsten over een reeks van jaren worden ingegaan.

Een woord van dank aan de eigenaren en beheerders van de bosbezittingen voor het ter beschikking stellen van hun bedrijfsgegevens en aan het Rijksinstituut voor Onderzoek in de Bos- en Landschapsbouw "De Dorschkamp" voor verleende faciliteiten is hier zeker op zijn plaats.

De directeur,

J. de Veer

Den Haag, april 1989

1. Doel en opzet

1.1 Doel

De jaarlijkse publikatie van de bedrijfsuitkomsten in de Nederlandse particuliere bosbouw heeft ten doel: het verschaffen van informatie over kosten en opbrengsten en relevante technische gegevens van particuliere bedrijven met meer dan 50 ha bos. Dit gebeurt ten behoeve van het beleid van de overheid en het georganiseerde bedrijfsleven (Bosschap) en van de eigenaren en beheerders van die particuliere bosbedrijven.

De verzamelde gegevens worden tevens gebruikt voor verder onderzoek naar de achtergronden van de bedrijfsresultaten en de ontwikkeling per kosten- en opbrengstesoort. Over deze nadere analyse wordt periodiek afzonderlijk gerapporteerd.

1.2 Steekproef

De gegevens in dit rapport zijn gebaseerd op een steekproef van 91 (36%) uit een totaal van 250 particuliere bedrijven met meer dan 50 ha bos. Van de 43.000 ha bos die laatstgenoemde bedrijven exploiteerden behoorde 25.000 ha (58%) tot de steekproefbedrijven. Een overzicht van de totale eigendomssituatie van het Nederlandse bos is gegeven in tabel 1.1.

Tabel 1.1 Procentuele verdeling van het bosbezit groter dan 5 ha in Nederland naar categorieën van beseigenaren (totaal ca. 220.000 ha)

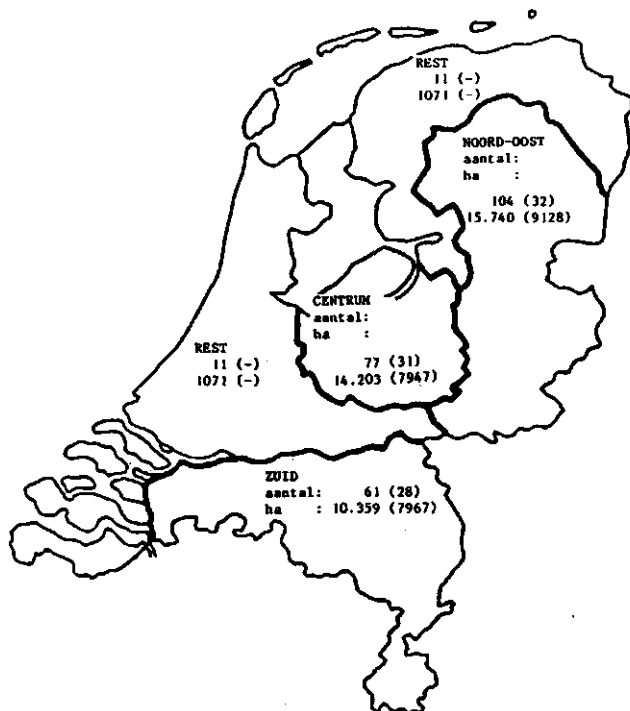
Categorie eigenaren	Medio 1975 1)	Ultimo 1981 2)	Ultimo 1987 2)
Staatsbosbeheer + CRM-objecten	23,9	28,7	32,3
Ander Rijksbezit (Financ., Defensie, Kroon)	8,6	10,6	5,3
Provincie, Waterschap, etc.	1,2	1,5	2,4
Gemeenten	19,5	17,8	19,8
Totaal overheid	53,2	58,0	59,8
Organisaties voor natuurbehoud	9,1	11,3	13,7
Stichtingen, sanatoria, kerken etc.	2,0	2,9	26,5
Particulier bosbezit	35,7	27,8	
Totaal	100,0	100,0	100,0

1) Bron: Bosschap; bosbezittingen 5 ha en meer.

2) Bron: Bosschap en jaarverslagen Staatsbosbeheer.

De steekproef is dubbel gestratificeerd. Hiervoor is een verdeling gemaakt naar de volgende criteria (tussen haakjes aantal bedrijven met oppervlakte bos in de steekproef en uitgedrukt in procenten van de populatie):

- grootteklassen:
 1. 50-100 ha (24 bedrijven, 1808 ha bos, 19%);
 2. 100-250 ha (34 bedrijven, 5121 ha, 48%);
 3. 250 ha en meer (33 bedrijven, 18113 ha, 81%).
- regio's:
 1. Noordoost: gedeelte van Nederland ten oosten en ten noorden van de IJssel, met uitzondering van de noordelijke klei- en laagveengebieden (32 bedrijven, 9128 ha, 55%);
 2. Centrum: Veluwe, Utrechtse Heuvelrug en Gooi (31 bedrijven, 7947 ha, 57%);
 3. Zuid: Noord-Brabant en Limburg met uitzondering van het rivierengebied (28 bedrijven, 7967 ha, 68%).

- 1) indeling bosgebieden volgens de 3e Nederlandse Bosstatistiek van het CBS
- 2) tussen haakjes aantal bedrijven en ha in steekproef

Figuur 1.1 Gecombineerde regionale bosgebieden (indeling bosgebieden volgens de 3e Nederlandse Bosstatistiek van het CBS) met totale aantal particuliere bezittingen groter dan 50 ha

Figuur 1.1 geeft een illustratie van deze regionale indeling. Bovendien is in deze figuur het totaal aantal particuliere bosbezittingen groter dan 50 ha met de daarbij in beheer zijnde oppervlakten bos per regio vermeld. De zeer heterogene regio Rest van Nederland wordt bij regionale vergelijkingen in het rapport buiten beschouwing gelaten.

De oorspronkelijke groep steekproefbedrijven is in 1975 samengesteld en wordt sindsdien zoveel mogelijk in stand gehouden, mits er geen mutaties plaatsvinden in de eigendomsstructuur. Dit vanwege het lange produktieproces in de bosbouw. Bij verkoop van het bosbezit aan een andere eigendoms categorie wordt dit bedrijf vervangen door een ander bedrijf dat ongeveer even groot is en gelegen in dezelfde regio.

Van de 91 bedrijven in het boekhoudinformatienet moesten er 23 gedurende de dertien jaar van onderzoek worden vervangen. Het resterende deel (68 bedrijven of 75%) heeft dus de gehele periode onafgebroken aan dit onderzoek deelgenomen.

1.3 Gevolgde werkwijze

De bedrijven uit de steekproef werden in de loop van 1988 bezocht. Tijdens deze bedrijfsbezoeken werden de benodigde financiële en technische gegevens over 1987 verzameld. Vervolgens werden de financiële gegevens verwerkt om een uniforme exploitatierekening per bedrijf op te stellen. Deze exploitatierekening is samengesteld uit 32 kosten- en 20 opbrengstsoorten met als resultaat het bedrijfsresultaat. Tevens is op grond van aanvullende technische gegevens een exploitatierekening naar kostencategorieën of kostenplaatsen gemaakt. Het verband tussen beide exploitatierekeningen (op basis van kostensoorten en van kostenplaatsen) is beknopt schematisch weergegeven in figuur 1.2. Vervolgens werden deze individuele exploitatierekeningen met behulp van een wegingsfactor per bedrijf (op basis van de steekproefdichtheid; zie 1.2) samengevat tot een gemiddelde exploitatierekening per hectare van het Nederlandse particuliere bos groter dan 50 ha, zowel in totaal als per grootteklasse en per regio.

Diverse "niet-betaalde-prestaties" worden terwille van een betere vergelijkbaarheid van de resultaten normatief berekend, dus afwijkend van de bedragen die hiervoor (soms) in de administraties van de betreffende bedrijven werden aangetroffen (zie hoofdstuk 3). Rente over het in grond en houtopstand geïnvesteerd vermogen is niet berekend. Hiervoor zijn verschillende redenen aan te voeren:

- het werkelijk in het onderzochte bos geïnvesteerde bedrag is niet te achterhalen, noch te taxeren; overigens zou het hanteren van deze historische bedragen ook niet juist zijn;
- het taxeren van de huidige waarde op basis van de verkeerswaarde van bosgrond en van de houtopstand is in de praktijk vrijwel onmogelijk.

	Infra- struc- tuur		Ver- jon- ging		Bosonderhoud				Hout- oogst		Algemene kosten						
	Wegen en paden	Waterlopen	Hekken, rasters	Inplanten	Inboeten	Jeugdverzorging	Onrend. dunning	Snoeien, opkronen	Prunusbestrijding	Aanwijzen toek. bomen	Dunning	Eindkap	Beheer + leiding	Blessen en meten	Toezicht	Beheersplan	Overige beheerskosten
Kosten:																	
Arbeidskosten	x	x	x	x	x	x	x	x	x		x	x					
Werk door derden	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x					
Werktuigkosten	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x		x		
Grond- en hulpstoffen	x	x	x	x	x				x								
Bosbedrijfsgebouwen																	x
Grond en houtopstand																	x
Beheer, leiding en toezicht													x	x	x	x	x
Overige bedrijfskosten													x				
Opbrengsten:																	
Houtopbrengsten											x	x					
Subsidies en bijdragen: (her)bebossing				x	x												
onr.werkz.heden (75%-reg.)	x	x	x			x	x	x	x	x							
werkgelegenheidsregeling	x	x	x			x	x	x	x	x							
Beschikking Bosbijdragen													x		x	x	x
Jachthuren													x		x		

Figuur 1.2 Verdeling van kostensoorten over kostenplaatsen

Om een betere verdeling in de tijd te krijgen zijn in een aantal tabellen de nominale guldens omgerekend naar reële bedragen. In tabel 1.2 wordt hiervan een overzicht gegeven.

Tabel 1.2 Koopkracht van de gulden (index 1987 = 100)

Jaar	1975	1976	1977	1978	1979	1980		
Index	159	146	137	130	124	116		
Jaar	1981	1982	1983	1984	1985	1986	1987	
Index	110	105	103	101	99	100	100	

Bron: CBS prijsindexcijfers Nationaal Inkomen.

2. Samenvattend overzicht van ontwikkelingen in bedrijfsuitkomsten

2.1 Bedrijfsresultaat

Na een (voor het eerst) positief gemiddeld bedrijfsresultaat in 1986 is er in 1987 weer sprake van een bedrijfstekort. Het be- droeg gemiddeld f 21,- per hectare opgaand bos (tabel 2.1) ofwel f 5.800,- per bedrijf. Dit komt ongeveer overeen met het niveau van de jaren 1985 en 1984. De kosten overtroffen de opbrengsten met 5%; in 1986 waren zij nog 5% lager dan de opbrengsten. Verge- leken met de gemiddelde cijfers over de drie voorgaande jaren is er sprake van een daling van de inkomsten uit zowel houtopbreng- sten als overheidsbijdragen. Daartegenover staat dat zowel de arbeidskosten als de kosten van werk door derden terug liepen.

Ongeveer de helft van de bedrijven met iets meer dan de helft van de totale oppervlakte bos, boekte in 1987 een positief resultaat.

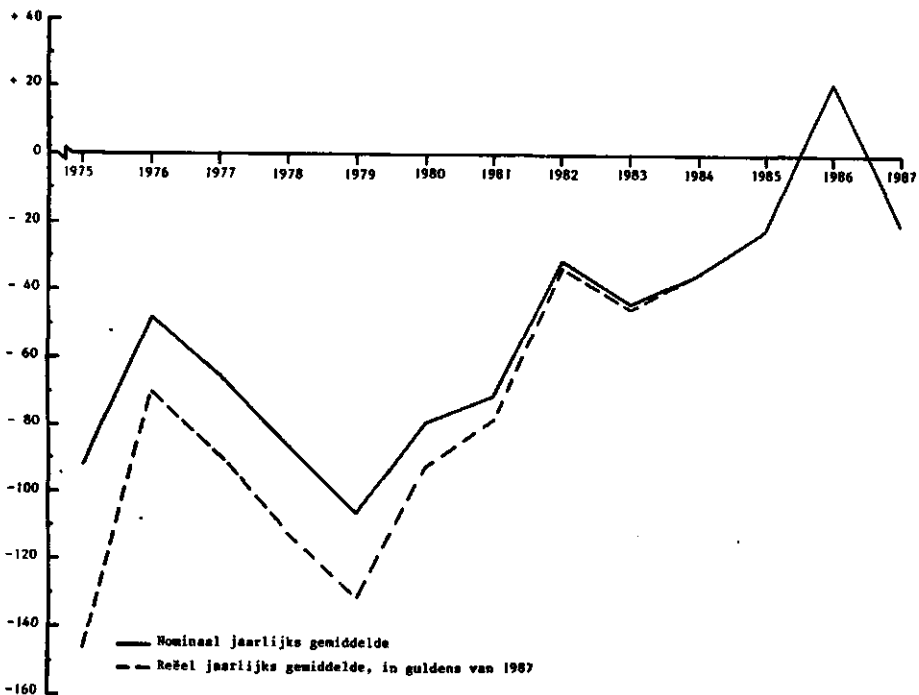
Tabel 2.1 Gemiddelde exploitatierekening in guldens per ha op- gaand bos over 1987 in vergelijking met het gemiddelde over 1984-1986

Kosten	gem. '84 1987		Opbrengsten	gem. '84 1987	
	t/m '86			t/m '86	
Arbeidskosten	139	107	Houtopbr.: op stam	103	83
Werk door derden	69	57	geveld	86	85
Werktuigkosten	34	33		---	---
Grond- en hulp- stoffen	20	23	totaal	189	168
Grond en hout- opstand	33	35	Subsidies en bijdragen	185	154
Beheer, leiding en toezicht	136	133	Jachthuur	23	25
Overige bedrijfs- kosten	9	9	Ov. opbrengsten	34	35
	---	---	Totaal	431	382
Totaal	440	397	Werkgelegenheids- regelingen	44	29
Werkgelegenheids- regelingen	47	35	Bedrijfs resul- taat (neg.)	12	21
	---	---		---	---
Tot. expl. kosten	487	432	Totaal	487	432

Omgerekend voor het totale particuliere bosbezit groter dan 50 ha werd er een tekort behaald van bijna 900.000 gulden bij een totaal kostenniveau van ruim 18 miljoen gulden.

Van de 68 bedrijven die vanaf 1975 alle jaren aan het onderzoek hebben meegewerkt haalden er twee ieder jaar een positief resultaat en twaalf ieder jaar een negatief resultaat. Dat laatste kan samenhangen met het feit dat een bedrijf nog in een investeringsfase verkeert. In totaal 35% van de groep permanent deelnemende bedrijven zaten sinds 1975 wat bedrijfsresultaat betreft vaker boven dan onder de nullijn.

Ondanks een aantal schommelingen is er sinds het midden van de jaren zeventig sprake van een geleidelijk voortgaande verbetering van de bedrijfsresultaten. Deze ontwikkeling wordt voor de gehele onderzoeksperiode, zowel nominaal als reëel - dat wil zeggen gedefleerd voor de geldontwaarding volgens prijsindexcijfers van het CBS - weergegeven in figuur 2.1.

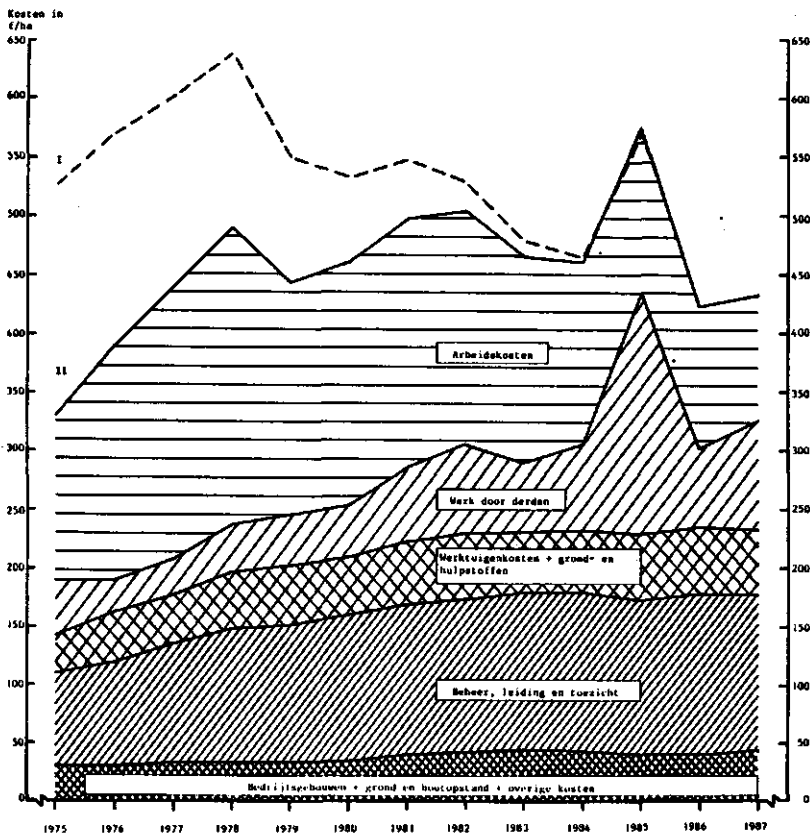
Figuur 2.1 Ontwikkeling van het gemiddelde bedrijfsresultaat in guldens per ha in de periode 1975 t/m 1987

2.2 Exploitatiekosten

De totale kosten per hectare lagen in 1987 met 432 gulden vrijwel op hetzelfde niveau als in 1986. Circa 60% bestaat uit bewerkingskosten en ruim 30% uit beheerskosten. Om een betere vergelijking in de tijd te krijgen zijn in een aantal tabellen de nominale gulden omgerekend naar reële bedragen. In tabel 1.2 wordt hiervan een overzicht gegeven.

De ontwikkeling van de kosten per ha (figuur 2.2) geeft met uitzondering van 1985 een vrij stabiel beeld te zien met in reële termen zelfs een licht dalende tendens.

De vaste kosten, te weten de kosten voor bosbedrijfsgebouwen, grond en houtopstand en de overige bedrijfskosten stijgen in de loop der tijd nominaal nauwelijks; dit is echter een relatief lage kostenpost. Hetzelfde geldt voor de groep werktuigkosten vermeerderd met de grond- en hulpstoffen.

Figuur 2.2 Ontwikkeling van de exploitatiekosten per ha naar kostensoorten (1975 t/m 1987)

Van de variabele kosten zijn de arbeidskosten het meest aan fluctuaties onderhevig. Deze schommelingen worden veroorzaakt door een aantal - meestal tijdelijke - subsidiemaatregelen van de Overheid zoals de E- en WV-regelingen, alsmede door een aantal subsidies die geheel of gedeeltelijk gekoppeld zijn aan uitgevoerde werkzaamheden (herbebouwing, onrendabele werkzaamheden). De hoogte van een deel van de kosten is dus direct afhankelijk van de in dat jaar aanwezige subsidiemogelijkheden, de mate waarin men daarvan gebruik maakt en de weersomstandigheden.

Tabel 2.2 Ontwikkeling van de belangrijkste kostensoorten naar prijs en volume (index 1980 = 100)

Kostensoort	1980	1984	1987
1. Arbeidskosten per ha			
a. Arbeidskosten in nom. gld.	100	75	52
b. CAO-loon bosbouw	100	127	127
c. Arbeidsvolume (a/b x 100)	100	59	41
2. Werk door derden per ha			
a. Werk door derden in nom. gld.	100	176	219
b. Loonwerktarieven land/tuinbouw	100	116	119
c. Volume werk door derden (a/b x 100)	100	152	184
3. Beheer, leiding en toezicht per ha			
a. Beheerskosten in nom. gld.	100	110	107
b. Rentemeesterstarieven	100	113	114
c. Volume beheerswerk (a/b x 100)	100	97	94

Uit tabel 2.2 blijkt dat vanaf 1980 de ontwikkeling van de totale arbeidskosten op de steekproefbedrijven sterk is achtergebleven bij de ontwikkeling van de loonkosten inclusief sociale lasten in de bosbouw. Dit geldt zeker ook voor het jaar 1987. Ten opzichte van 1980 is het arbeidsvolume in 1987 ruim gehalveerd. Weliswaar wordt de geleidelijke afname van de arbeidskosten per ha enigszins gecompenseerd door een gelijktijdige toeneming van de aan loonwerkers uitbestede werkzaamheden, maar per saldo blijft er sprake van een aanzienlijke teruggang in het volume.

De kostenstructuur kan nog op een andere manier worden bezien dan uitsluitend naar kostensoorten. In tabel 2.3 zijn de diverse kostensoorten toegerekend naar categorieën van werkzaamheden, in de bosbouw ook wel "kostenplaatsen" genoemd. Het blijkt dat ongeveer 40% van de totale exploitatiekosten bestaat uit algemene kosten, waarvan bijna de helft kosten van beheer en leiding alsmede ongeveer een vierde kosten van toezicht zijn. De rest wordt bepaald door de kosten van uitgevoerde werkzaamheden: ca. 25% voor bosverzorging, ca. 20% voor de houtoogst en circa 15% voor bosverjonging.

Tabel 2.3 Exploitatiekosten in guldens per ha naar categorie van werkzaamheden (kostenplaatsen) over 1984 t/m 1987

	1984	1985 *)	1986	1987 *)
Algemene kosten	183	178	186	188
Infrastructuur	22	40	43	33
(Her)bebossing	47	55	61	56
Bosverzorging	102	67	58	58
Houtoogst	109	94	76	62
Totale exploitatiekosten	461	434	424	397

*) Exclusief werkgelegenheidsprojecten (35-miljoenregeling in 1985 en terugploegregeling in 1987).

2.3 Bedrijfsopbrengsten

De opbrengsten per hectare bedroegen in 1987 gemiddeld 411 gulden en waren daarmee 34 gulden (8%) lager dan in 1986.

De ontwikkeling van de bedrijfsopbrengsten per ha wordt voor de gehele onderzoeksperiode weergegeven in figuur 2.3. In nominale guldens gemeten vertonen de bedrijfsopbrengsten een stijgende lijn, doch in reële guldens zijn ze in 1987 nauwelijks hoger dan in 1975.

Van de opbrengsten in 1987 had 41% op de houtoogst betrekking en 45% op overheidsbijdragen. Over de twaalf voorgaande jaren lag het aandeel van de houtoogst in de opbrengsten gemiddeld iets lager en dat van de subsidies iets hoger.

De totale houtopbrengst bedroeg in 1987 gemiddeld 168 gulden per ha. Ten opzichte van 1986 is dit circa 13% lager, waarbij vermeld dient te worden dat 1986 het jaar was met de hoogste houtopbrengsten per ha in de afgelopen dertien jaar. Vooral de opbrengst uit op stam verkocht hout, zowel uit dunning als eindkap, liep terug (met gemiddeld f 35,- per ha). Daarentegen stond een stijging van 13% voor opbrengsten uit geveld verkocht hout.

De houtoogst lag in 1987 met 3,0 m³ hout per hectare ongeveer op het gemiddelde niveau van de afgelopen tien jaar, maar was in kubieke meters 9% lager dan in 1986. Zowel in 1986 als in 1987 kwam de houtoogst voor 66% uit dunning en 34% uit eindkap.

Tabel 2.4 Opbrengstprijzen 1987 van verkocht hout in guldens per m³

	Loofhout	Naaldhout	Totaal
Geveld	95,40	64,80	75,60
Op stam	45,50	41,50	42,50

Figuur 2.3 Ontwikkeling van de bedrijfsopbrengsten over de jaren 1975 t/m 1987

De gemiddelde prijs voor eindkap- en dunningshout te zamen was in 1987 f 75,60 per m3 voor geveld verkocht hout en f 42,50 per m3 voor op stam verkocht hout (tabel 2.4). In vergelijking met 1986 betekent dit per m3 een daling van 2% voor op stam verkocht hout en een stijging van 2% voor het geveld verkochte hout. Over de afgelopen tien jaar zijn de prijzen maar weinig gestegen en in reële termen zelfs enigszins gedaald.

Uit tabel 2.5 blijkt dat de helft van het Nederlandse houtaanbod bestaat uit op stam verkocht naaldhout, waarvoor in doorsnee de laagste prijs wordt ontvangen.

Tabel 2.5 Procentuele verdeling van hoeveelheid verkocht hout naar soort en verkoopwijze in 1987

	Loofhout	Naalhout	Totaal
Geveld	12	22	34
Op stam	17	49	66
Totaal	29	71	100

Wat betreft de regionale verschillen valt op dat het niveau van de houtprijzen en in het bijzonder van het op stam verkochte hout reeds gedurende een aantal jaren steeds in het zuiden lager is geweest dan in de rest van Nederland. De laatste jaren bewegen deze prijzen wel naar elkaar toe.

De overheid kwam ook in het verslagjaar de bosbouw nog met twee soorten bijdragen tegemoet. In de eerste plaats werd onder bepaalde voorwaarden (openstelling en dergelijke) een algemene vaste bijdrage gegeven. Daarnaast worden subsidies verstrekt die het uitvoeren van structuurverbeterende werkzaamheden in het bos stimuleren. In het bijzonder van belang was de zogenaamde 75%-regeling voor het uitvoeren van onrendabele werkzaamheden. Inmiddels is met ingang van 1989 het systeem van de Overheidsbijdragen herzien.

Van het totale subsidiebedrag in 1987 is globaal de helft afkomstig uit de vaste vergoeding van de Beschikking Bosbijdragen, 30% uit gerichte subsidies zoals de 75%-regeling voor onrendabele werkzaamheden (f 22,-/ha) en de (her)bebossingssubsidie (f 32,-/ha) en voor 20% uit overige bijdragen en subsidies. Mede doordat de gerichte subsidies in de loop van 1987 zijn opgeschort of herzien was het in het kader van de subsidie voor onrendabele werkzaamheden ontvangen bedrag gemiddeld per ha in 1987 ongeveer 55% lager dan in 1986.

2.4 Geaggregeerde resultaten particuliere bosbouw

De resultaten van de 91 steekproefbedrijven geaggregeerd voor de gehele populatie particulier bosbezit groter dan 50 ha (ca. 220 bedrijven met 43.000 ha) worden vermeld in tabel 2.6. Per saldo hebben deze particuliere beseigenaren in 1987 gezamenlijk 860.000 gulden meer kosten gemaakt dan er opbrengsten tegenover hebben gestaan.

Tabel 2.6 Geaggregeerde bedrijfsresultaten 1987 van het totale particuliere bosbezit groter dan 50 ha in Nederland in guldens (totaal 42.000 ha)

Kosten		Opbrengsten	
Arbeidskosten	4.520.000	Houtopbr.: op stam	3.510.000
Werk door derden	3.870.000	geveld	3.610.000
Werktuigkosten	1.380.000	Subsidies en bijdr.	7.750.000
Grond- en hulpstoffen	980.000	Ov. bedrijfsopbr.	<u>2.550.000</u>
Grond en houtopstand	1.500.000	Tot. bedrijfsopbr.	17.420.000
Beheer, leiding en toezicht	5.650.000	Netto-bedrijfsres. (negatief)	860.000
Ov. bedrijfskosten	380.000		
Tot. exploitatiekosten	18.280.000	Totaal	18.280.000

2.5 Kosten en opbrengsten per bewerkte hectare

Naast de gemiddelde kosten per hectare berekend over de totale bosoppervlakte van de bedrijven, is ook een aantal kosten per bewerkte hectare berekend. Dit geeft vooral inzicht in de kosten van werkzaamheden die per bedrijf niet jaarlijks in dezelfde omvang behoeven te worden verricht, zoals bosverjonging en houtoogst.

De kosten van (her)bebossing bedroegen in 1987 gemiddeld bijna 5800 gulden per ingeplante hectare. Daar tegenover stond een subsidie in verband met de herplantplicht van ruim 4300 gulden. Tussen de bedrijven met herplantkosten in 1987 bestonden grote verschillen in het niveau van deze kosten; op bijna 10% van de bedrijven lagen ze beneden 2500 gulden en op ongeveer een derde deel boven 7500 gulden per hectare.

De houtoogst leverde in 1987 per zelf gevelde hectare dunning een positief saldo op van f 310,- na aftrek van de oogstkosten. Dit in tegenstelling tot de voorgaande jaren toen het zelf vellen van dunningen per ha een verliessaldo opleverde. Bij verkoop van dunningshout op stam levert het hout per ha circa f 340,- meer op dan bij zelfvelling. Hoewel uit een zelf gevelde dunning gemiddeld 6 m³ hout per ha meer beschikbaar komt dan uit verkoop op stam. Bij eindkap leverde op stam verkocht hout ruim 5400 gulden per ha of 50 gulden per m³ op. Ook hierbij oogst men van een zelf gevelde hectare meer hout dan bij verkoop op stam: 137 respectievelijk 108 m³ per ha. De houtoogst was in 1987 zowel bij dunning als eindkap iets lager dan het gemiddelde over de afgelopen tien jaar. Bij de dunning was de oogst in 1987 gemiddeld 19 m³ per ha terwijl het tienjarig gemiddelde 20 m³ per gedunde hectare was. Bij de eindkap was dit respectievelijk 110 tegenover 130 m³.

3. Toelichting op in de tabellen gebruikte begrippen

3.1 Algemeen

De cijfers in de rubriek bedrijfsresultaten (tabellen 4.1 t/m 4.5) geven steeds gewogen gemiddelden weer van alle betrokken bedrijven. De gegevens over houtprijzen en houtopbrengsten (tabellen 4.8 t/m 4.12) in de rubriek opbrengsten zijn berekend door de totale opbrengst van de (ongewogen) steekproefbedrijven te delen door het bij de houtoogst op die bedrijven betrokken aantal hectaren of kubieke maters. De kosten en opbrengsten per bewerkte oppervlakte (tabellen 4.13 t/m 4.17) zijn berekend als (ongewogen) gemiddelden voor alleen die hectaren waarop de betreffende werkzaamheden zijn uitgevoerd.

3.2 Toelichting exploitatierekening naar kostensoorten (tabellen 4.1 en 4.2)

Eventuele verschillen in de staande houtvoorraad zijn niet in de exploitatierekening verwerkt. Afgezien van de principiële vraag of deze verschillen in de exploitatierekening thuishoren, stuit men direct op het probleem van een hiervoor noodzakelijke betrouwbare inventarisatie van het gehele bosbezit alsmede op een juiste waardering daarvan.

3.2.1 Kosten

Arbeidskosten

Loon eigen personeel:

de ten behoeve van het bos betaalde loonkosten vermeerderd met sociale lasten en eventuele andere kosten als reiskosten, kledinggeld etc.

Loon E-regeling:

regeling voor tijdelijke tewerkstelling van personen die tengevolge van hun leeftijd moeilijk volledig in het normale arbeidsproces zijn te plaatsen. De hieraan verbonden kosten van arbeidslonen en sociale lasten worden bijna geheel gesubsidieerd door het Ministerie van Sociale Zaken. Deze regeling is per 1 januari 1979 vervallen, waarvoor de WV-regeling gedeeltelijk in de plaats is gekomen.

Loon WV-regeling:

werkgelegenheidsverruimende maatregel die sinds 1 januari 1979 de vervallen E-regeling vervangt. In tegenstelling tot de E-regeling is het gebruik hiervan slechts mogelijk voor non-profit (niet met het doel winst te maken) organisaties, die rechtspersoonlijkheid bezitten.

Diverse berekende lonen:

op normatieve wijze berekende loonkosten voor niet-betaalde bosarbeid. Deze kunnen zijn verricht door eigenaar of diens familieleden, ANWB-landgoedkampeerders, scholieren, padvind-ers, door de overheid gratis ter beschikking gestelde arbeidskrachten als WSW-ers, etc.

Werk door derden:

door loonwerkers verrichte werkzaamheden, zowel betaald als niet-betaald. Deze niet-betaalde werkzaamheden staan vermeld onder "werkzaamheden om niet"; dit zijn transacties waarbij met gesloten beurs wordt gewerkt: de uitvoeringskosten worden als opbrengst tegengeboekt.

Niet vermeld in deze post zijn de oogstkosten voor op stam verkocht hout, zowel uit dunning als eindkap. De kosten daarvan zullen in een lagere prijs per verkochte kubieke meter hout tot uiting worden gebracht.

Onder werk door derden vallen ook de kosten van arbeid in het kader van de diverse werkgelegenheidsregelingen. In 1985 betrof dit diverse werkgelegenheidsprojecten van de zogenaamde "35-miljoenregeling", terwijl in 1987 de "terugploeg-regeling" in werking was. Dit is een werkgelegenheidsmaatregel, waarbij werkloze arbeiders ervaring op kunnen doen en daarbij hun uitkering voor de werkgever zelf "terugverdiennen". De betreffende overheidsbijdrage is opgenomen onder de post "subsidies en bijdragen".

Werktuigkosten:

kosten voor boswerktuigen en -machines. Hieronder vallen de reparatiekosten, brandstofkosten, belastingen en verzekeringen alsmede de berekende kosten voor rente en afschrijving.

De afschrijving voor elk boswerktuig is naar een vast percentage van een genormaliseerde waarde van dat werktuig berekend. Bij de nog niet afgeschreven boswerktuigen is 6% rente over het hierin gemiddeld geïnvesteerde vermogen berekend; bij de reeds afgeschreven werktuigen is 6% van de restwaarde als rente berekend.

Ook de door de eigenaar met zijn privé-auto verreden kilometers ten behoeve van het bos worden normatief onder werktuigkosten opgenomen.

Grond- en hulpstoffen:

kosten voor aangekocht zaai-zaad, plantsoen, meststoffen en bestrijdingsmiddelen. De overige materialen bestaan voornamelijk uit materialen ten behoeve van wegverharding, afrasteringen, duikers etc.

Bewerkingkosten:

arbeidskosten + werk door derden + werktuigkosten + kosten voor grond- en hulpstoffen.

Bosbedrijfsgebouwen:

op slechts weinig bosbedrijven worden aparte bedrijfsgebouwen voor berging van boswerktuigen, schaftlokaal en kantoor-

ruimte aangetroffen. Meestal wordt een gedeelte van een gebouw, dat hoofdzakelijk andere doeleinden dient, hiervoor gebruikt. Wordt een (gedeelte van een) gebouw als bosbedrijfsruimte aangetroffen dan wordt daarvan 10 m² als vaste noodzakelijke ruimte voor schaftgelegenheid en berging van klein bosgereedschap getaxeerd en per boswerktuig een voor ieder werktuig vastgesteld aantal m² als norm aangehouden. Voor het op deze wijze gevonden aantal m² wordt f 10,- per m² voor afschrijving (gebaseerd op bouwkosten en afschrijving in 25 jaar) berekend en f 8,- per m² voor rente over het gemiddeld geïnvesteerde vermogen. In totaal dus f 18,- per m².

Ten aanzien van een eventueel aanwezig kantoorgedeelte is in totaal f 1.550,- per jaar voor onderhoud, verzekering, afschrijving en rente gezamenlijk berekend.

Grond en houtopstand:

kosten voor op de bossen drukkende waterschapslasten (eigenaarslasten) en heffing opgelegd door het Bosschap. Indien de bossen geheel of gedeeltelijk zijn verzekerd tegen bosbrand behoort ook de verschuldigde premie tot deze kosten-categorie.

Over het in grond en houtopstand geïnvesteerde vermogen wordt geen rente in rekening gebracht.

Beheer, leiding en toezicht:

beheerskosten

kosten die gemaakt zijn ten behoeve van beheer, leiding en toezicht van het bosbezit. Deze kunnen zijn samengesteld uit (berekende) lonen, kosten rentmeesters/administratie/accountantskantoor, kosten beheersplan en overige beheerskosten als porto, telefoon, etc.

toezichtkosten

kosten die gemaakt zijn voor het houden van toezicht op de uitvoering van werkzaamheden en op de dagelijkse gang van zaken in het bos. Dit houdt ook de surveillance op het (ongewenste) publiek in. Een scheiding tussen beide soorten kan niet worden gemaakt.

beheersplan

de kosten van de in het kader van de Beschikking Bosbijdragen verplicht gestelde beheersplannen worden jaarlijks afgeschreven over de looptijd. Daarnaast wordt een vergoeding in rekening gebracht van 6% rente voor het hierin gemiddeld geïnvesteerd vermogen.

Overige bedrijfskosten:

daaronder vallen de betaalde contributies, abonnementen op vakbladen etc. Eventueel betaalde pensioenen aan oud-bosarbeiders of hun weduwen zijn hier opgenomen, evenals representatiekosten en de premie voor de bedrijfs WA-verzekering.

3.2.2 Opbrengsten

Houtopbrengsten:

hiertoe worden gerekend het tot en met 31 december van het betreffende jaar op stam dan wel geveld verkochte hout. Het komt weinig voor dat er op 31 december niet verkochte voorraden geveld hout op het bosbedrijf aanwezig zijn. Aangezien er steeds meer hout op stam wordt verkocht zal dit zich ook niet vaker voor gaan doen. Daarom zijn deze cijfers niet in de exploitatier rekening van het betreffende boekjaar verwerkt.

Onder "brand/geriefhout" worden de opbrengsten opgenomen voor verkocht brandhout, boerengeriefhout alsmede een eventuele ontvangst als vergoeding voor geleden bosbrandschade.

Overige bedrijfsopbrengsten:

kerstbomen- en groen:

hiertoe worden gerekend de verkopen van kerstbomen en -groen, zowel die van kerstbomen uit dunning als vooropbrengst alsmede de opbrengsten van een speciaal daarvoor aangelegde kerstbomenkwekerij.

recreatie:

de recreatie-opbrengst bestaat uit de opbrengsten van een boscamping. Ook de berekende kosten voor verrichte werkzaamheden door vrijwilligers (bijvoorbeeld ANWB-landgoedkampeerders, padvinders, etc.) zijn hier als opbrengsten tegengeboekt.

overige:

deze bestaan uit de opbrengsten van verkoop plantsoen, verhuur machines, verhuur van bos aan hondenclubs en padvinders, verkoop bosbeskaarten, ralley's, cross-countries, etc.

Subsidies en bijdragen

Beschikking Bosbijdragen

regeling waarbij boseigenaren in aanmerking kunnen komen voor een vaste hectare-vergoeding van de overheid op basis van een door het Staatsbosbeheer goedgekeurd beheersplan.

Onrendabele werkzaamheden (75%-regeling)

subsidieregeling ressorterend onder de Beschikking Bosbijdragen waarbij voor nader omschreven onrendabele bos(onderhouds)werkzaamheden een bijdrage van de overheid kan worden verkregen ter grootte van 75% van begrote kosten vermeerderd met een gedeeltelijke vergoeding voor overheadskosten.

(Her)bebossing

vanwege de wettelijke herplantplicht heeft de overheid een financiële tegemoetkoming voor gemaakte kosten. De hoogte daarvan wordt grotendeels bepaald als omschreven bij de subsidie voor onrendabele werkzaamheden.

WSW/GSW-regeling

werkgelegenheidsregelingen waarbij uit sociale motieven gratis arbeidskrachten beschikbaar worden gesteld door (meestal) plaatselijke overheden.

Terugploegregeling

zie bij kosten "werk voor derden"

Werkgelegenheidsprojecten

additionele werkgelegenheidsregeling in het kader van "Beschikking Bijdragen Werkgelegenheid in de Bosbouw 1984/1985" (ook wel 35-miljoenregeling genoemd) waarbij 90% van de totale projectkosten door het Staatsbosbeheer worden vergoed.

Incidentele nevenopbrengsten

ontvangen vergoedingen voor meestal eenmalig gebruik van (gedeeltelijke) bosterreinen ten behoeve van onder andere militaire oefeningen, (motor)crosses, slibberging, tijdelijke kerstbomenkwekerij, etc. Hieronder vallen ook de opbrengsten van overgenomen herplantplichten, plant-rechtsafstand van laanbomen, etc.

Jachthuren

daar elk bos een potentieel jachtgebied is, zijn de opbrengsten uit jachtverhuur in de exploitatierekening opgenomen. Indien de bossen voor de jacht niet zijn verhuurd, is het jachtgenot voor de eigenaar normatief als opbrengst opgenomen. Deze gegevens zijn echter pas sinds 1981 bekend. Om een juiste vergelijking met de voorgaande jaren te kunnen krijgen is deze opbrengst normatief teruggerekend voor de voorliggende jaren.

Bedrijfsresultaat

uitkomst van een bedrijf aan winst of verlies over een bepaalde periode.

Negatief bedrijfsresultaat c.q. bedrijfstekort:

saldo waarbij over een bepaalde periode de bedrijfskosten groter zijn dan de bedrijfsopbrengsten.

Positief bedrijfsresultaat c.q. bedrijfsoverschot:

saldo waarbij over een bepaalde periode de bedrijfsopbrengsten groter zijn dan de bedrijfskosten.

3.3 Toelichting exploitatierekening naar kostenplaatsen (tabel 4.3)

Zoals beschreven in hoofdstuk 1 kunnen de diverse kostensoorten worden toegerekend naar kostenplaatsen. In figuur 1.2 is deze bewerking schematisch weergegeven. Daarvan uitgaande ontstaan de volgende (groepen van) activiteiten. Deze bestaan uit zowel kosten als (meestal) opbrengsten.

Algemene kosten/opbrengsten:

toezicht

kosten voor uitgevoerde toezichtwerkzaamheden, uitgevoerd door eigen personeel, eigenaar of derden. Ook de eventuele autokosten zijn hierin verwerkt.

beheer + leiding

kosten van diverse rentmeesterswerkzaamheden zoals het verkopen van hout, indienen subsidie-aanvragen, uitbesteden en organiseren van uit te voeren werkzaamheden, etc. De daarbij noodzakelijke autokosten zijn hierbij eveneens opgenomen.

blessen en meten

kosten voor het blessen van de te vellen bomen bij een dunning, alsmede het meten van het geveld hout (zowel dunning als eindkap). Bijna altijd vindt dit plaats bij zowel op stam als geveld verkocht hout.

beheersplan

berekende kosten voor rente en afschrijving (over de looptijd) van het in gebruik zijnde en door Staatsbosbeheer goedgekeurde beheersplan.

grondlasten

bestaan uit de betaalde waterschapslasten voor het bosgedeelte van de bezitting, de door het Boschap opgelegde heffing en de betaalde premie voor bosbrandverzekering. tegenover de diverse algemene kosten zijn als opbrengsten opgenomen

Subsidie Beschikking Bosbijdragen (vaste vergoeding per ha), jachthuren en overige plus incidentele bedrijfsopbrengsten. Deze opbrengsten hebben een directe relatie met de daaraangekoppelde algemene kosten.

Bewerkingskosten/opbrengsten:

(her)bebossing

betreft zowel de kosten van uitgevoerde plantwerkzaamheden voor be- als herbebossing alsmede die voor de inboetwerkzaamheden. Daartegenover staat de subsidie (her)bebossing.

bosverzorging

jeugdverzorging (vrijstellen en zuiveren), opkronen, prunusbestrijding (of andere ongewenste houtopslag), onrendabele dunning (stamtalreductie) en het aanwijzen van toekomstbomen.

De kosten bestaan uit arbeidskosten, werk door derden, werktuigkosten en grond- en hulpstoffen. De opbrengsten worden gevormd door de subsidie voor onrendabele werkzaamheden (75%-regeling), werkgelegenheidsregelingen en diverse provinciale subsidies. In enkele gevallen hoort hier ook bij de berekende recreatie-opbrengst (kampeer-vergoeding) als werkzaamheden door vrijwilligers zijn uitgevoerd.

infrastructuur

werkzaamheden verricht aan wegen, waterlopen, hekken + rasters en recreatieve voorzieningen. Kosten en opbrengsten als bij bosverzorging.

houtoogst

de kosten bestaan uit arbeidskosten, werk door derden, en werktuigkosten voor zelf gevelde dunningen en kaalslagen. Daartegenover staan de opbrengsten van dit geveld verkochte hout vermeerderd met een heel klein deeltje subsidie in het kader van een werkgelegenheidsregeling. Bij op stam verkocht hout zijn geen kosten genoteerd. Wel de houtopbrengst voor op stam verkocht hout, zowel uit dunning als uit eindkap.

terugploegregeling

zoals hiervoor omschreven zijn zowel de kosten van loonwerkers (inclusief de gebruikte grond- en hulpstoffen) als de ontvangen subsidies van de diverse soorten uitgevoerde werkzaamheden opgenomen.

4. Tabellen

4.1 Bedrijfsresultaten

Tabel 4.1 *Bedrijfsresultaten van het Nederlandse particuliere bosbezit groter dan 50 ha in guldens per ha 1979 t/m 1987 1)*

KOSTEN	1979	1980	1981	1982	1983	1984	1985	1986	1987
Arbeidskosten:									
loon eigen personeel	112	128	137	133	131	124	119	107	95
loon E/WV-regeling	56	48	44	46	29	17	4	0	0
diverse berekende lonen	<u>30</u>	<u>30</u>	<u>30</u>	<u>20</u>	<u>14</u>	<u>14</u>	<u>16</u>	<u>16</u>	<u>12</u>
	198	206	211	199	174	155	139	123	107
Werk door derden:									
(her)bebossing	.	.	11	14	12	19	22	22	22
bosonderhoud	.	.	36	24	21	35	19	19	13
houtoogst	.	.	7	12	7	12	9	8	9
wegen, waterlopen	.	.	4	22	20	8	16	15	13
werkzaamheden "om niet"	.	.	4	3	0	0	1	2	0
werkgelegenh. regelingen	.	.	<u>1</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>141</u>	<u>0</u>	<u>35</u>
	43	42	63	75	60	74	208	66	92
Werktuigkosten	29	33	34	34	36	37	32	32	33
Grond-en hulpstoffen	<u>22</u>	<u>18</u>	<u>18</u>	<u>22</u>	<u>16</u>	<u>15</u>	<u>23</u>	<u>24</u>	<u>23</u>
Subtot. bewerkingskosten	292	299	326	330	286	281	402	245	255
Grond en houtopstand:									
gr./watersch. lasten	21	22	25	26	27	27	25	24	27
heffing Bosschap	3	3	3	3	3	3	4	4	4
bosbrandverzekering	<u>4</u>	<u>4</u>	<u>4</u>	<u>5</u>	<u>5</u>	<u>4</u>	<u>3</u>	<u>4</u>	<u>4</u>
	28	29	32	34	35	34	32	32	35
Beh.,leiding en toezicht:									
beheer + leiding	77	86	85	87	85	87	80	81	78
toezicht	28	26	32	32	36	34	34	40	46
afschrijving + rente									
beheersplan	9	9	10	9	10	12	14	13	5
ov. beheerskosten	<u>3</u>	<u>3</u>	<u>4</u>	<u>4</u>	<u>4</u>	<u>4</u>	<u>4</u>	<u>4</u>	<u>4</u>
	117	124	131	132	135	137	132	138	133
Overige bedrijfskosten	<u>6</u>	<u>7</u>	<u>8</u>	<u>8</u>	<u>9</u>	<u>9</u>	<u>9</u>	<u>9</u>	<u>9</u>
Totaal expl.kosten	443	459	497	504	465	461	575	424	432
Positief bedr.res.	—	—	—	—	—	—	—	<u>21</u>	—
Totaal	443	459	497	504	465	461	575	445	432

1) 1975, 1976, 1977 en 1978 zijn in verband met ruimtegebrek weggelaten.

Tabel 4.1 (vervolg)

OPBRENGSTEN	1979	1980	1981	1982	1983	1984	1985	1986	1987
Houtopbrengsten:									
op stam: dunning	37	42	50	55	57	39	49	66	47
eindkap	19	34	39	46	40	44	51	52	33
brand/geriefh.	<u>1</u>	<u>1</u>	<u>0</u>	<u>1</u>	<u>0</u>	<u>8</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>3</u>
totaal op stam	57	77	89	102	97	91	100	118	83
geveld: dunning	31	51	54	49	49	58	52	55	60
eindkap	8	13	8	17	10	30	26	14	23
brand/geriefh.	<u>.</u>	<u>.</u>	<u>10</u>	<u>11</u>	<u>11</u>	<u>8</u>	<u>8</u>	<u>6</u>	<u>2</u>
totaal geveld hout	<u>39</u>	<u>64</u>	<u>72</u>	<u>77</u>	<u>70</u>	<u>96</u>	<u>86</u>	<u>75</u>	<u>85</u>
totaal houtopbr.	96	141	161	179	167	187	186	193	168
Overige bedrijfsopbr.:									
kerstb. en -groen	10	10	9	13	13	12	9	11	11
recreatie	14	15	9	13	11	16	13	13	10
overige	<u>2</u>	<u>3</u>	<u>2</u>	<u>3</u>	<u>3</u>	<u>4</u>	<u>6</u>	<u>6</u>	<u>5</u>
	26	28	20	29	27	32	28	30	26
Subsidies en bijdragen:									
Besch. Bosbijdragen	87	88	87	87	90	90	90	91	91
onrend.werkz. (75%)	19	30	54	64	39	41	33	49	22
(her)bebossing	21	15	27	36	27	29	34	38	33
WSW-regeling	5	4	7	5	4	4	6	6	4
E/WV-regeling	49	41	35	36	25	12	5	0	0
ov.(incl. werkgel.reg.)	<u>1</u>	<u>2</u>	<u>3</u>	<u>7</u>	<u>13</u>	<u>8</u>	<u>143</u>	<u>9</u>	<u>33</u>
	182	180	213	235	198	184	311	193	183
Incidentele nevenopbrengen	15	12	12	10	7	1	4	5	9
Jachthuren 1)	<u>18</u>	<u>19</u>	<u>20</u>	<u>20</u>	<u>22</u>	<u>22</u>	<u>24</u>	<u>24</u>	<u>25</u>
Totaal bedrijfsopbr.	337	380	426	473	421	426	553	445	411
Negatief bedrijfsres.	106	79	71	31	44	35	22		21
	<u>—</u>	<u>—</u>	<u>—</u>	<u>—</u>	<u>—</u>	<u>—</u>	<u>—</u>	<u>—</u>	<u>—</u>
Totaal	443	459	497	504	465	461	575	445	432

1) Voor 1979 en 1980 normatief opgevoerd.

Tabel 4.2 Bedrijfsresultaten van particulier bosbezit in guldens per ha per grootteklasse en per regio over 1987

KOSTEN	Grootteklasse			Regio		
	50-100 ha	100-250 ha	250 ha e.m.	Noord- oost	Centrum	Zuid
Aantal bedrijven	24	34	33	32	31	28
Totaal oppervlakte (ha)	1808	5121	18113	9128	7947	7967
Arbeidskosten:						
loon eigen personeel	41	105	112	93	104	86
diverse berekende lonen	<u>35</u>	<u>11</u>	<u>4</u>	<u>22</u>	<u>6</u>	<u>5</u>
	76	116	116	115	110	91
Werk door derden:						
(her)bebossing	20	29	20	23	23	20
bosonderhoud	29	9	7	15	11	11
houtoogst	6	3	12	14	9	1
wegen, waterlopen	14	5	16	16	13	6
werkzaamheden "om niet"	0	1	0	0	0	1
terugploegregeling	<u>39</u>	<u>98</u>	<u>4</u>	<u>88</u>	<u>1</u>	<u>0</u>
	108	145	59	156	58	39
Werktuigkosten	19	39	36	34	36	27
Grond- en hulpstoffen	<u>20</u>	<u>24</u>	<u>24</u>	<u>26</u>	<u>22</u>	<u>21</u>
Subtot. bewerkingskosten	223	324	235	331	226	178
Grond en houtopstand:						
grond/watersch.lasten	32	34	22	41	6	33
heffing Bosschap	4	4	4	4	4	4
bosbrandverzekering	<u>5</u>	<u>4</u>	<u>4</u>	<u>4</u>	<u>4</u>	<u>4</u>
	41	42	30	49	14	41
Beheer, leiding en toezicht:						
beheer + leiding:	96	73	73	79	90	64
toezicht	57	54	39	36	60	43
afschr. + rente beheersplan	8	6	4	6	7	4
overige beheerskosten	<u>3</u>	<u>2</u>	<u>4</u>	<u>3</u>	<u>5</u>	<u>3</u>
	164	135	120	124	162	114
Overige bedrijfskosten	<u>8</u>	<u>10</u>	<u>8</u>	<u>8</u>	<u>11</u>	<u>9</u>
Totaal exploitatiekosten	436	511	393	512	412	342
Positief bedrijfsresultaat	—	—	<u>11</u>	—	<u>34</u>	—
Totaal	436	511	404	512	446	342

Tabel 4.2 (vervolg) Bedrijfsresultaten van particulier bosbezit, in gulden
per ha, per grootteklasse en per regio over 1987

OPBRENGSTEN	Grootteklasse			Regio		
	50-100 ha	100-250 ha	250 ha e.m.	Noord- oost	Centrum	Zuid
Aantal bedrijven	24	34	33	32	31	28
Totaal oppervlakte (ha)	1808	5121	18113	9129	7947	7967
Houtopbrengsten:						
op stam:						
dunning	70	35	42	37	44	63
sindkap	37	33	31	19	37	47
brand/geriefhout	<u>5</u>	<u>3</u>	<u>3</u>	<u>6</u>	<u>2</u>	<u>1</u>
totaal op stam	112	71	76	62	84	111
geveld:						
dunning	26	37	85	58	99	17
sindkap	5	16	35	18	47	3
brand/geriefhout	<u>0</u>	<u>2</u>	<u>3</u>	<u>0</u>	<u>4</u>	<u>1</u>
totaal geveld hout	<u>31</u>	<u>55</u>	<u>123</u>	<u>76</u>	<u>150</u>	<u>21</u>
totaal houtopbrengsten	143	126	199	138	234	132
Overige bedrijfsopbrengsten:						
kerstbomen en -groen	1	28	7	16	12	2
recreatie	15	9	9	11	17	3
overige	<u>1</u>	<u>3</u>	<u>8</u>	<u>1</u>	<u>8</u>	<u>6</u>
	17	40	24	28	37	11
Subsidies en bijdragen:						
Beschikking Bosbijdragen	93	89	91	92	95	84
onrendabele werkz.h. (75%)	28	17	23	32	16	17
(her)bebossing	22	46	32	40	27	31
WSW-regeling	9	8	0	10	0	0
terugploegregeling	30	81	5	74	3	0
overige	<u>6</u>	<u>4</u>	<u>1</u>	<u>2</u>	<u>3</u>	<u>2</u>
	188	245	152	250	144	134
Incidentele nevenopbr.	4	23	4	17	7	1
Jachthuren	<u>18</u>	<u>32</u>	<u>25</u>	<u>28</u>	<u>24</u>	<u>23</u>
Totaal bedrijfsopbrengsten	370	466	404	461	446	301
Negatief bedrijfsresultaat	<u>66</u>	<u>45</u>	—	<u>51</u>	—	<u>41</u>
Totaal	436	511	404	512	446	342

Tabel 4.3 Bosexploitatie in guldens per ha naar kostenplaatsen, 1987 in vergelijking met het gemiddelde over 1984 t/m 1986

KOSTEN	1984 t/m 1986 gem.	1987	OPBRENGSTEN	1984 t/m 1986 gem.	1987
Algemene kosten:			Subsidie Beschikking		
- toezicht	44	57	Bosbijdragen	91	91
- beheer + leiding	91	82			
- blassen en meten	.	9	Jachthuren	23	25
- beheersplan	13	5			
- grondlasten			Overige en incidentele bedrijfsopbrengsten		
waterschapalasten	26	27			
heffing Boschap	4	4			
bosbrandverzek.	4	4		34	35
	<u>182</u>	<u>188</u>		<u>148</u>	<u>151</u>
Bewerkingskosten:			Subsidie (her)bebossing:		
- (her)bebossing			inplanten	32	30
inplanten	49	45	inboeten	4	4
inboeten	6	11		<u>36</u>	<u>34</u>
	<u>55</u>	<u>56</u>	Subsidies (o.a. 75%-regeling):		
- bosverzorging			jeugdverzorging	10	6
jeugdverzorging	23	13	opkronen	4	3
opkronen	10	11	prunusbestrijding	22	8
prunusbestrijding	28	18	onrend. dunning	5	4
onrend. dunning	14	15	aanwijzen toek.bomen	-	1
aanwijzen toek.bomen	-	1		<u>41</u>	<u>22</u>
	<u>75</u>	<u>58</u>			
- infrastructuur			wegen	.	2
wegen	.	12	waterlopen	.	2
waterlopen	.	12	hekken + rasters	.	0
hekken + rasters	.	4	recreatievoorz.	.	2
recreatievoorz.	.	5		<u>15</u>	<u>6</u>
	<u>35</u>	<u>33</u>			
Houtoogst:			Houtopbrengsten:		
- dunning geveld	79	52	dunning geveld	62	62
- eindkap geveld	14	10	eindkap geveld	23	23
	<u>93</u>	<u>62</u>	subs.werkgel.h.ect.	2	1
				<u>87</u>	<u>86</u>
			dunning op stam	54	50
			eindkap op stam	49	33
				<u>103</u>	<u>83</u>
Subtotaal	<u>440</u>	<u>397</u>	Subtotaal	<u>430</u>	<u>382</u>
Werkgelagenh. projecten 1):			Subs.werkgel.h.proj. 1):		
- omvormen	34	20	- omvormen	32	17
- inboeten	1	-	- inboeten	1	-
- opkronen	11	4	- opkronen	11	3
- prunusbestrijding	0	9	- prunusbestrijding	-	7
- onrend. dunning	-	2	- onrend. dunning	-	2
- wegen, waterlopen	1	-	- wegen, waterlopen	1	-
	<u>47</u>	<u>35</u>		<u>45</u>	<u>29</u>
Totaal exploitatiekosten	<u>487</u>	<u>432</u>	Totaal bedrijfsopbr.	<u>475</u>	<u>411</u>
			Negatief bedr.result.	<u>12</u>	<u>21</u>
			Totaal	<u>487</u>	<u>432</u>

1) Bij de werkgelegenheidsprojecten zijn de kosten en opbrengsten inclusief plankosten, directievoering en toezicht; de subsidie-opbrengsten bestaan zowel uit de bijdragen via Staatsbosbeheer alsmede provinciale bijdragen.

Tabel 4.4 Bedrijfsresultaat per f 100,- kosten en percentage winstgevende bedrijven met hun aandeel in de totale oppervlakte

Jaar	Bedrijfsresultaat in gulden per f 100,- kosten	Percentage bedrijven met positief resultaat	Procentueel aandeel positieve bedrijven in totale oppervlakte
1975	-28	22	23
1976	-12	30	39
1977	-15	35	43
1978	-18	30	28
1979	-24	18	21
1980	-17	24	29
1981	-14	38	44
1982	-6	46	55
1983	-9	45	59
1984	-8	45	54
1985	-4	45	54
1986	+5	49	55
1987	-5	46	58

Tabel 4.5 Gemiddelde bedrijfsresultaten in gulden per ha naar grootteklasse en regio over 1975 t/m 1987

Jaar	Grootteklasse			Regio			Gemiddeld	
	50-100 ha	100-250 ha	250 ha e.m.	Noord-coast	Centrum	Zuid	nominaal	reëel *)
1975	-152	-129	-84	-108	-130	-93	-92	-146
1976	-190	-55	-34	-108	-76	-21	-48	-70
1977	-146	-111	-36	-49	-105	-98	-65	-89
1978	-170	-133	-60	-63	-127	-125	-86	-112
1979	-148	-157	-97	-146	-120	-115	-106	-131
1980	-147	-135	-59	-117	-75	-111	-79	-92
1981	-135	-87	-36	-74	-75	-60	-71	-78
1982	-77	-40	-7	-12	-35	-51	-31	-33
1983	-107	-95	+5	-58	-30	-41	-44	-45
1984	-22	-95	-13	-49	-16	-43	-35	-35
1985	-80	-48	+15	-40	+7	-30	-22	-22
1986	+4	+1	+35	+11	+27	+23	+21	+21
1987	-66	-45	+11	-51	+34	-41	-21	-21

*) In gulden van 1987.

4.2 Opbrengsten

Tabel 4.6 Percentage bedrijven naar ontvangen subsidies en bijdragen 1984-1987

Subsidies en bijdragen in in gulden per ha	1984	1985	1986	1987		
				totaal	waarvan met: pos.res.	neg.res.
0	3	1	1	2	0	2
1-100	33	32	31	39	17	22
101-200	31	32	31	33	14	19
201-300	19	20	21	15	9	7
301-400	6	9	5	9	4	4
401 e.m.	8	6	11	2	2	0
Totaal	100	100	100	100	46	54

Tabel 4.7 Percentage bedrijven naar houtopbrengst in gulden per ha, 1984-1987

Houtopbrengst in gulden per ha	1984	1985	1986	1987		
				totaal	waarvan met: pos.res.	neg.res.
0	3	2	1	2	1	1
1-100	21	22	18	26	8	18
101-200	47	31	44	44	25	19
201-300	20	17	26	21	11	10
301-400	5	7	8	4	0	4
401 e.m.	4	21	3	3	1	2
Totaal	100	100	100	100	46	54

Tabel 4.8 Opbrengsten in gulden per m³ voor hout in de particuliere bosbouw per grootteklasse en regio, 1987

	Grootteklasse			Regio			Totaal
	50-100 ha	100-250 ha	250 ha e.m.	Noord-oost	Centrum	Zuid	
Op stam							
- dunning: loofhout	32,60	60,40	48,80	71,40	51,70	36,40	46,10
naaldhout	31,30	37,60	34,10	33,70	40,20	30,10	34,50
totaal	31,90	40,50	37,70	42,00	41,20	32,40	37,50
- eindkap: loofhout	40,20	56,20	37,60	41,70	43,30	47,70	44,50
naaldhout	47,10	47,00	53,40	58,90	53,70	50,00	52,30
totaal	45,20	52,10	50,20	53,00	49,60	49,60	50,20
- totaal: loofhout	34,00	57,30	44,80	59,10	45,60	39,60	45,50
naaldhout	36,50	39,90	42,30	40,70	44,10	40,20	41,50
totaal	35,40	45,20	42,90	45,50	44,40	40,00	42,50
Geveld							
- dunning: loofhout	88,10	80,40	72,80	75,30	76,70	65,10	74,60
naaldhout	41,30	52,80	65,20	59,70	66,30	56,90	62,60
totaal	72,50	59,10	67,60	62,60	70,30	61,40	66,40
- eindkap: loofhout	97,50	51,10	157,60	192,90	99,60	50,00	138,80
naaldhout	49,70	54,50	79,70	60,60	82,80	54,40	73,60
totaal	78,40	53,10	117,60	135,30	90,10	53,50	104,20
- totaal: loofhout	89,40	68,80	100,10	130,80	83,50	64,00	95,40
naaldhout	42,80	53,20	68,00	59,90	70,50	56,20	64,80
totaal	73,40	57,50	80,60	78,80	75,70	60,00	75,60

Tabel 4.9 Gemiddeld in de particuliere bosbouw ontvangen prijzen per m³ voor op stam verkocht hout per grootteklasse en regio, 1977 t/m 1987

	Grootteklasse			Regio			Totaal
	50-100 ha	100-250 ha	250 ha e.m.	Noord-oost	Centrum	Zuid	
1977	36,40	40,10	34,90	47,30	37,80	28,10	35,50
1978	29,90	53,10	38,70	49,60	42,00	32,20	39,80
1979	27,10	44,30	39,60	51,70	39,40	30,20	38,90
1980	31,20	48,20	39,60	52,30	45,10	28,30	40,80
1981	25,00	41,50	40,00	43,80	46,10	31,40	39,00
1982	25,30	49,50	41,00	57,00	49,20	31,50	41,30
1983	32,40	40,60	46,80	57,10	49,80	36,70	44,60
1984	40,20	39,90	46,20	48,60	49,50	40,00	44,50
1985	39,00	42,60	45,10	49,90	49,30	38,00	44,40
1986	33,90	46,90	44,30	50,30	42,50	41,00	43,30
1987	35,40	45,20	42,90	45,50	44,40	40,00	42,50
1987 *)	25,80	33,00	31,30	33,20	32,40	29,20	31,00

*) In gulden van 1977.

Tabel 4.10 Gemiddelde houtoogst in kubieke meters per ha per grootteklasse en regio, 1977 t/m 1987

Jaar	Grootteklasse			Regio			Totaal
	50-100 ha	100-250 ha	250 ha e.m.	Noord-oost	Centrum	Zuid	
1977	2,9	1,8	3,5	3,2	2,3	3,9	3,1
1978	3,3	2,1	3,2	3,0	2,6	3,3	3,0
1979	2,9	1,8	2,2	1,9	2,5	2,4	2,2
1980	2,2	2,9	3,0	2,8	3,5	2,8	3,0
1981	3,4	3,3	3,1	3,0	3,1	3,4	3,2
1982	3,6	2,8	3,7	2,9	3,3	4,1	3,5
1983	2,5	2,6	3,2	2,5	3,0	3,6	3,0
1984	3,6	2,2	3,1	2,5	3,1	3,4	3,0
1985	2,1	2,9	3,5	2,8	3,4	3,6	3,3
1986	4,9	2,8	3,2	2,4	3,8	3,6	3,2
1987	3,1	2,5	3,1	2,3	3,3	3,3	3,0

Tabel 4.11 Percentage bedrijven naar houtoogst in kubieke meters per ha, 1984 t/m 1987

Houtoogst in m ³ per ha	1984	1985	1986	1987
0	3	1	1	2
0,1 - 1,5	25	20	24	25
1,6 - 3	28	30	24	31
3,1 - 4,5	23	19	25	22
4,6 - 6	7	11	13	11
6,1 - 7,5	4	8	5	2
7,6 en meer	8	5	8	7
	<u>98</u>	<u>94</u>	<u>100</u>	<u>100</u>
Niet gespecificeerd	2	6	0	0
Totaal	100	100	100	100

Tabel 4.12 Ontwikkeling houtoogst uit dunning en eindkap (exclusief niet gemeenten brand/geriefshout) 1978 t/m 1987

Jaar	Dunning		Eindkap	
	m3	m3/gedunde ha	m3	m3/gekapte ha
1978	41.900	27	24.100	127
1979	33.400	20	14.100	118
1980	43.200	21	21.000	124
1981	55.200	26	18.400	167
1982	57.400	20	22.600	126
1983	52.500	16	21.400	126
1984	46.600	18	27.500	110
1985	45.900	18	34.400	132
1986	60.500	20	27.800	139
1987	48.600	19	25.400	115
Gemiddeld	48.500	20	23.700	125

4.3 Kosten/opbrengsten per bewerkte oppervlakte

Tabel 4.13 Directie kosten en subsidies in gulden per bewerkte hectare naar kostenplaatsen, 1987 in vergelijking met het gemiddelde over 1984 t/m 1986

Activiteit	Gemiddeld 1984 t/m 1986			1987		
	opper- vlakte	kosten	subsi- dies	opper- vlakte	kosten	subsi- dies
(Her)bebossing						
inplanten	220	5650	3690	200	5780	4310
inboeten	110	3970	890	140	2010	810
Bosverzorging						
jeugdverzorging	460	1280	620	360	840	330
opkronen	190	1240	780	290	940	410
prunusbestrijding	1180	550	450	610	790	440
onrendabele dunning	290	1140	510	270	1330	380

Tabel 4.14 Percentage bedrijven naar inplantkosten in gulden per ha, 1984 t/m 1987

Kosten/ha	Jaar (aantal bedrijven)			
	1984 (63)	1985 (59)	1986 (59)	1987 (53)
tot 2.500	13	7	17	9
2.501 - 5.000	39	42	29	25
5.001 - 7.500	24	32	34	32
7.501 en meer	24	19	20	34
Totaal	100	100	100	100

Tabel 4.15 Percentage bedrijven verdeeld naar bosverzorgingskosten in gulden per ha, 1987

Kosten/hectare	Soort werkzaamheden (aantal bedrijven)			
	jeugdver- zorging (49)	opkronen (32)	prunusbe- strijding (39)	onrend. dunningen (38)
tot 1.000	55	69	59	47
1.001 - 2.000	39	16	31	42
2.001 - 3.000	2	6	5	3
3.001 en meer	4	9	5	8
Totaal	100	100	100	100

Tabel 4.16 Houtexploitatie van verkocht dunningshout 1) per bewerkte oppervlakte, 1985 t/m 1987

Jaar	Geveld			Op stam		
	gld/ha	m3/ha	gld/m3	gld/ha	m3/ha	gld/m3
1985: oogstkosten	2090	-	87	-	-	-
opbrengsten	1880	24	79	730	17	38
saldo	-210	24	-8	730	17	38
1986: oogstkosten	1710	-	74	-	-	-
opbrengsten	1670	23	68	790	16	40
saldo	-40	23	-6	790	16	40
1987: oogstkosten	1450	-	64	-	-	-
opbrengsten	1760	23	77	650	17	38
saldo	310	23	13	650	17	38

1) Inclusief geschatte hoeveelheid brand- en geriefhout afgeleid uit de totale geldopbrengst gedeeld door de gemiddelde prijs per kubieke meter (in 1987 bedrag dit circa 750 m3 geveld dunningshout).

Tabel 4.17 Houtexploitatie van verkocht hout uit sindkap per bewerkte oppervlakte, 1985 t/m 1987

Jaar	Geveld			Op stam		
	gld/ha	m3/ha	gld/m3	gld/ha	m3/ha	gld/m3
1985: oogstkosten	9100	-	59	-	-	-
opbrengsten	12190	154	77	6620	127	52
saldo	3090	154	18	6620	127	52
1986: oogstkosten	9790	-	62	-	-	-
opbrengsten	11850	158	97	7890	141	48
saldo	2060	158	35	7890	141	48
1987: oogstkosten	5610	-	41	-	-	-
opbrengsten	14360	137	105	5430	108	50
saldo	8750	137	64	5430	108	50

4.4 Geaggregeerde resultaten

Tabel 4.18 Geaggregeerde bedrijfsresultaten in guldens van het totale particuliere bosbezit groter dan 50 ha (totaal 43.000 ha), 1976-1987

Kosten	1976	1980	1985	1987
Arbeidskosten:				
loon eigen personeel	5.520.000	5.690.000	4.570.000	4.000.000
loon WV-regeling	4.960.000	2.260.000	140.000	-
diverse berek. lonen	<u>400.000</u>	<u>1.490.000</u>	<u>630.000</u>	<u>520.000</u>
Totaal arbeidskosten	10.880.000	9.440.000	5.340.000	4.520.000
Werk door derden	1.890.000	2.050.000	2.540.000	3.360.000
Werkgelegenh. projecten	-	-	5.420.000	510.000
Werktuigkosten	1.140.000	1.420.000	1.240.000	1.380.000
Grond- en hulpstoffen:				
zaad en plantsoen	900.000	720.000	670.000	780.000
overige	300.000	200.000	220.000	200.000
Bosbedrijfsgebouwen	70.000	120.000	140.000	160.000
Grond en houtopstand:				
waterschapslasten	1.080.000	1.040.000	960.000	1.150.000
overige	320.000	350.000	250.000	350.000
Beheer, leiding en toezicht	4.900.000	5.640.000	5.080.000	5.650.000
Overige bedrijfskosten	<u>200.000</u>	<u>190.000</u>	<u>200.000</u>	<u>220.000</u>
Tot. exploitatiekosten	21.680.000	21.170.000	22.060.000	18.280.000

Tabel 4.18 (vervolg) Geaggreerde bedrijfsresultaten in guldens van het totale particuliere bosbezit groter dan 50 ha (totaal 43.000 ha), 1976-1987

Opbrengsten	1976	1980	1985	1987
Houtopbrengsten:				
op stam	5.160.000	3.740.000	3.860.000	3.510.000
geveld	<u>2.750.000</u>	<u>2.940.000</u>	<u>3.290.000</u>	<u>3.610.000</u>
Totaal houtopbrengsten	7.910.000	6.680.000	7.150.000	7.120.000
Overige bedrijfsopbr.	1.270.000	1.270.000	1.070.000	1.110.000
Subsidies en bijdragen:				
openstelling CRM	2.430.000			
beschikk. bosbedr.		4.160.000	3.440.000	3.850.000
onrendabele werk-				
zaamheden (75%)		1.440.000	1.270.000	950.000
(her)bebossing	1.190.000	740.000	1.300.000	1.400.000
E/WV-regeling	4.800.000	1.930.000	190.000	-
WSW-regeling		320.000	230.000	170.000
Werkgelegenh. project		-	5.480.000	1.230.000
overige		110.000	-	150.000
Incident. nevenopbr.		510.000	160.000	380.000
Jachthuren	p.m.	p.m.	920.000	1.060.000
Totaal opbrengsten	<u>17.600.000</u>	<u>17.160.000</u>	<u>21.210.000</u>	<u>17.420.000</u>
Netto-bedrijfsresultaat (negatief)	<u>4.080.000</u>	<u>4.010.000</u>	<u>850.000</u>	<u>860.000</u>
Totaal	<u>21.680.000</u>	<u>21.170.000</u>	<u>22.060.000</u>	<u>18.280.000</u>

Bijlagen

Bijlage De Nederlandse particuliere bosbouw in cijfers, op basis van het boekhoud-informatienet, 1987

Algemeen	Populatie	Steekproef
Aantal bedrijven >50 ha	250	91
Totale oppervlakte (ha)	42310	25040
Gemiddelde bedrijfsgrootte (ha)	170	275
<u>Personeel (personen per 1000 ha bos):</u>		
- Uitvoerend personeel eigen dienst		1,9
- Uitvoeren personeel diverse regelingen en arbeidsuren eigenaar		0,8
- Toezicht personeel eigen dienst		0,7
- Beheer en leiding personeel eigen dienst		0,4
- Aanschafwaarde machines (gulden per 100 ha bos)		9740
<u>Bewerkte oppervlakte (in ha per 100 ha bos):</u>		
Verjonging		
- (her)bebossing		0,8
- inboeten		0,6
Onderhoud		
- jeugdverzorging		1,4
- bestrijden prunus		2,4
- opkronen		1,2
- dunning zonder opbrengst ("onrendabel")		1,1
- dunning met opbrengst ("rendabel")		10,2
Eindkap		0,9
<u>Houtoogst (in m3 per ha):</u>		
- dunning "rendabel"		19
- eindkap		110
<u>Kosten in gulden per ha bosoppervlakte:</u>		
- arbeidskosten eigen persoon		95
- arbeidskosten diverse regelingen (inclusief berekend loon eigenaar)		12
- kosten toezicht		46
- kosten beheer en leiding		87
- kosten loonwerker		92
- kosten machines en werktuigen		33
- kosten materialen		23
- kosten grond en houtopstand		35
- overige bedrijfskosten		9

Bijlage (1e vervolg)

<u>Kosten van beheersmaatregelen (gld/ha):</u>	<u>per ha bos</u>	<u>per bewerkte ha</u>
- (her)bebossing	45	5780
- inboeten	11	2010
- jeugdverzorging	13	840
- bestrijden prunus	18	790
- opkronen	11	940
- wegen + waterlopen	24	-
- aanwijzen toekomstbomen	1	300
- recreatieve voorzieningen	5	-
- dunning zonder opbrengst ("onrendabel")	15	1330
- dunning geveld met opbrengst ("rendabel")	52	1450
- eindhak geveld	10	5610

Kostenverlagende bijdragen per ha bosopp.:

- (her)bebossing	30	4310
- inboeten	4	810
- wegen + waterlopen	4	-
- jeugdverzorging	6	330
- bestrijden prunus	8	440
- opkronen	3	410
- aanwijzen toekomstbomen	1	220
- recreatieve voorzieningen	2	-
- dunning zonder opbrengst ("onrendabel")	4	380
- jachthuren	25	25
- overige + incidentele bedrijfsopbrengst	35	-
- beschikking bosbijdragen	91	91
- overige bijdragen	30	-

Opbrengsten hout gemeten (gld/ha):

- geveld: eindhak langhout	17	} 14360
eindhak sortiment	6	
dunning langhout	27	
dunning sortiment	33	
- op stam: eindhak	33	5430
dunning	47	650
- geveld + op stam gemiddeld: eindhak	56	
dunning	112	

Opbrengsten hout niet gemeten per ha bosopp.:

- geveld: brand- en geriefhout	2
- op stam: brand- en geriefhout	3

Overige bosbouwprodukten:

- kerstbomen + groen	11
----------------------	----

Overige opbrengsten:

- jacht	25
- recreatie	10
- overig en incidenteel	14

Bijlage (2e vervolg)

Kengetallen houtoogst gemeten	per bewerkte ha		per geocgte m3	
	kosten	opbr.	kosten	opbr.
Geveld : eindhak	5610	14360	41	105
dunning	1450	1760	64	77
Op stam: eindhak	-	5430	-	50
dunning	-	650	-	38
Totaal bedrijfskosten	f 432/ha bosoppervlakte			
Totaal overheidsbijdragen	f 183/ha bosoppervlakte			
Totaal bedrijfsopbrengsten	f 411/ha bosoppervlakte			
Exploitatieresultaat (negatief)	f 21 /ha bosoppervlakte			